

Előfizetési ár:

Egész évre 6 ft
Fél évre 3 „
Negy. évre 1 ft 50 kr.
Egy szám ára 5 kr.

Hirdetések és nyilt-
téri közlemények
jutányosan közölteknek.

VÉGVIDÉK

Politikai lap.

Szerkesztőség:

Starcsóvai ut 3 sz. a.

Kiadóhivatal:

József főherceg
utca 11 szám.

Közlemények a szer-
kesztőségbe, előfize-
tési és hirdetési díjak,
úgy a lap szétküldé-
sére vonatkozó pana-
szok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap, szerda és
péntek reggel.

Főszerkesztő:

Feymann Gyula

Felelős szerkesztő:

Dr. Hódy Antal

ÜGYVÉDEK.

Hirdetések

Vig Simon nyomdájában is felvételnek.
Starcsóvai utca 3. szám.

Az éhínség felé.

Mióta Budapesten a vásárcsarnokokat megnyitották, az élelmiszere-ára egyre emelkedik. Az idén is drágább lett minden, de úgy látszik, hogy tetőpontját a drágaság még most sem érte el, mert minden jel arra mutat, hogy a nálunk divatos gazdasági rendszer gyors léptekkel visz bennünket az éhínség felé.

Eddig csak a fővárosban panaszkodtak, ujabban azonban a vidékről is megdöbbentő hírek érkeznek az élelmiszerek drágaságáról.

Az ország egyes vidékein valószínű éhínség uralkodik. A pellagra tanulmányozására kiküldött orvosok azt jelentik a belügyminiszternek, hogy ennek a betegségnek oka a nyomorult táplálkozás. A föld nép nagyrésze — még a gazdag buzatermő Bácskában is — csaknem kukoricával él, és ebből származik a pellagra. Ezt tapasztalták nálunk és ezt tapasztalta a tudományos vizsgálat Olaszországban is.

A nyomor enyhítésére pedig nem tettünk semmit, sem a fővárosban, sem pedig a vidéken. Budapesten látunk ugyan kísérleteket, melyekről azt mondták, hogy a közéletmérés mizériáinak enyhítésére irányulnak, de csakhamar bebizonyult, hogy a kísérletezők kontárok és hogy munkájuk a rosszat csak rosszabbá tette.

A fölállított vásárcsarnokok szü-

keknek bizonyultak és az azokban uralkodó nevetséges bürokratikus rendszer is annyira megnehezítette az élelmiszerek fölhozatalát, hogy a vidéki termelőket valósággal elriasztották. A gazda megpróbálkozott a hatósági közvetítő intézmény komplikált rendszerével és midőn belátta, hogy a budapesti magas árak csakis a közvetítő kereskedelemnek nyujtanak hasznot, neki pedig a termelési költséget sem fizeti meg, elvonult a budapesti piacról s az élelmesebbje inkább Berlinbe viszi a zöldséget, vagy a gyümölcsöt, a hol maga többet kap érte s mégis olcsóbban adhatják mint itt a közvetítő.

Midőn aztán a fővárosi közéletmérés vezetői is belátták, hogy csakis a fogyasztó és termelő közvetlen érintkezése által csökkenhetnek a túl magas piaci árak, nagykegyesen megengedték az ugynevezett idénypiaczokat, melyeken a tömegesen érkező élelmiczikkeket, melyek a vásárcsarnokokban el nem férnek, maga a termelő árulhatja. A tanács ezt az intézkedést közölte a Budapestet környező falvakkal is, de úgy látszik, teljesen eredménytelenül, mert a csarnokok által elretentett gazdák nem termeltek semmit, a mit Budapestre hozhatnának.

Ezek azok a speciális okok, melyek a fővárosban a legszükségesebb élelmiczikkek megdrágulását előidézték. Azok az általános okok,

melyek az élelmiszereket az egész országban megdrágították, téve gazdasági politikánkban keresendő.

Sokat beszélnek nálunk haladásról, gépek zakatolásáról és gyári kémenyek füstölgéséről, de még a legnagyobb optimista sem merte kimondani azt, hogy az általános jólét emelkedett volna. Igaz ugyan, hogy ma a munkabér a vidéken is nagyobb lett, a munkás több pénzt kap munkájáért, mint a régi világban, de mi haszna van a munkásnak a nagyobb összegből, ha azért még csak jól sem lakhatik.

Egy félszázaddal ezelőtt a mezőgazdasági munkás napszáma átlag egy tizes volt. (Körülbelül 17 kr. a mai pénz szerint.)

Egykoru följegyzések szerint ezért a pénzért vehetett a napszám a mai mérték szerint 1³/₄ kiló marhahúst, vagy 2¹/₂ kiló birkahúst. Vehetett 50 tojást. A napszám 5 liter bor — vagy 3 liter sör árának felelt meg.

Hogy állunk ötven év után? Ma az átlagos napibér 50 krajczár. Alig kap érte a munkás 1 kiló marhahúst vagy 1¹/₂ kiló birkahúst. Ma csak 20 tojást vehet és a napszám csak 1¹/₄ liter bornak és alig 1³/₄ liter sör árának felel meg.

A napszám tehát háromszor akkora, mint ötven évvel ezelőtt volt és e háromszoros összegért csak egyharmadát kapja a munkás a régi összegért kapott élelmicziknek.

TÁRCZA.

Az igazi.

— A „Végvidék” eredeti tárczája. —
Irtta: **Bartha Mariska.**

Már elharangoztak esti könyörgésre, öreg, ifju elszéledt a faluba, kukoriczát „kopozni” csak Köteles Pál van mégis otthon. Sűrűforog, ki s bejár az alacsony konyhaajtón, most egy husángot kerit elő, majd a nagy bográcsot emeli le a lógólánczról s a botvégire akasztva, megindul vele a kerten keresztül, ki az erdő felé.

A telehold bujkál a felhők közt, egy-egy foszlányon néz keresztül, mint valami szemérmes törökno, ki elfátyolozza arczatját.

A csöndes estében messze hallik a „kopozók” vig zaja, a dal akkordjai még az erdő némaságát is fölverik.

Az esteli szellő most ismerős hangokat hoz Köteles Pál felé, találgatja, vajjon kinek a hangja ez, pedig úgy is tudja, hogy azé a lányé, kiről jobb szeretné, ha nem volna oly vig, mikor ő nincs jelen. Szinte elképzeli, mint beszélget a kopzó legényekkel s milyen vigan nevet azokra is.

Ugy elszorul lélekzete, miért is van az, hogy a kopzóba mindenki elmehet? . . .

Hanem majd holnap én is ott leszek —

gondolja magában — s talán majd mégis én velem beszél legtöbbit, mert ha isten segít, eleget teszek kívánságának.

Milyen szép is lesz az, ha majd előke-rül a „tálasról” a madaras tál, mit édes anyám vett, kétszer töltötte meg tiszta étel-tel (buzával) s ha megrakom csurgó, sárga, lépes mézzel, mely édesebb a mennyei nektár-nál is s duplahimű kendőben fogva viszem oda, azt hiszem, akkor majd jól esik neki a megemlékezés, hogy én egy odavetett szóra többet adok, mintha másnak óraszám beszél.

Hej! ha tudná, hogy miért fáradok most, majd nem mondaná, hogy a Köteles Pált nem tartom első legénynek, hisz még katoná sem lehet, mert az anyját kell neki tartani.

Nem is tudom — így füzte gondolatait — mért nem tartanak engem olyan legénynek, mint bátyám volt. Szegény anyám sokszor elmondogatja, hogy „ő” volt ám csak a bátor, a szép legény, mikor bevált katonának, az egész környék fehérmépe siratta.”

Sokszor meg kell hallanom, hogy az volt az én igazi fiam, te váltott gyerek vagy.

Én semmit se tudok kedvére tenni, pedig már elfelejtette volna, hisz már tiz éve, hogy eltűnt. Ki tudja! hol, merre bolyong, vagy melyik utszélen lelte sirját.

Maga akarta vesztét, vad természete volt, agyonlötötte a kapitányát s aztán nyoma veszett.

Szegény öreg lélek, most is azt siratja, most is csak azt hajtja, hogy ő volt az igazi.

No de azért még én sem vagyok ám szalmakatoná, a mézkeszedéséhez is bátorság kell ám, a jól őrzött erdőben, mert nem csak a méhek bosszújának, de a jáger golyós fegyverének is ki van téve az ember.

Este kell a mézet szedni, szinte lopva-lopni.

Feje fölött most hirtelen körül karikázik egy kukik, aztán az erdőbe leereszkedik s kukikol nagy busan. Hej! hogy szeretné hallani egy fiatal legény a halálmadár szavát. Ne halljon meg senki szeretteink közül, hisz rá-érünk megpihenni odalent eleget. Nem jó az ilyen jel.

Az erdő alá ért, egy keskeny ösvényen neki indult a homályos erdőnek. A bogrács meg-megzörrent a rudon, lába alatt zizegett a levél, de ő nem figyelt rá, csak haladt a czél felé.

Egy odvasfa mellé lerakott rudat, bográcsot, fejszét. Itt vagyunk, most csak óvatosan kell kezdeni.

Mellényzsebéből elővesz egy kénszalagot, meggyújtja s hirtelen a fa odvába dugja, ott hadd égjen el.

Erre aztán tódul ki a sok méh, mintha mindannyi megtévelyodott volna, haragosan zugják körül a fa odvát, odább kell menekülniök vagy lehullnak, nagy része úgy is bent fulad.

És miért van ez így?

A bort meg a sört megdrágítja a komplikált és súlyos adórendszer. A hus, a tojás, a vaj, meg a cukor tarifakedvezményben s kiviteli prémiumban részesül, ha kivitelre kerül és innen van az, hogy Angliában 20 krért veszik azt a magyar cukrot, a mely nálunk negyven krajczár; innen van az, hogy a magyar tojás az északi-tenger partján olcsóbb, mint Budapesten és hogy a magyar vajat Braziliában olcsóbban adják a fogyasztónak, mint Magyarországon bármely városában. És innen magyarázható meg az is, hogy a fővárosi nagyobb vendéglőkben a marhapecsenyét Bécsben levágot magyarországi ökor húsból készítik.

Hanyatló külkereskedelmünk mérlegében az egyensúlyt kereskedelmi kormányunk minden áron a kivitel emelésével akarja helyreállítani. Egyedüli törekvése tehát az, hogy a kivitel megkönnyítse, de szem elől téveszti azt, hogy az élelmiszerek forszírozott kivitele mily óriási pusztításokat okoz mindenfelé. Nem veszi észre, hogy a fővárosban a megélhetés napról-napra nehezebb, hogy a vidéken inség és veszedelmes betegség szedi áldozatait és bizonyítvánnyal nem kíséri figyelemmel a katonai sorozóbizottságok jegyzőkönyveit sem, melyek oly fényesen igazolják a munkásnép rosszul táplált voltát és elsatnyulását.

A legszükségesebb élelmiszerek mesterséges megdrágításának hatását már is érezzük mindenfelé. A felsőmagyarországi tót a hus-szagra Amerikába vándorol, a síkföld lakója a drága bor és a drága sör miatt a mérgeesebb szeszt fogyasztja, a rossz élelmezés miatt csökken az ország munkaereje,

És némely vidéken most talán intő példaként lépett fel a nyomor legújabb betegsége — a pellagra.

Ez az ut az éhinség felé.

Védekezés a pellagra ellen.

Az országban egyre terjedő pellagra-betegség leküzdése olyan elsőrendű feladatnak mutatkozik, a mely elől semmiesetre sem lehet kitérni. Eddig csak tanulmányozták a járványt, a mi természetesen nagyon is helyén való, de éppenséggel nem elégséges. A belügyminiszter tudvalevően dr. Niedermann Gyula, dr. Konrád Jenő és dr. Farkas Jenő orvosokat küldte ki szakértőknek s ezek most előterjesztett jelentésükben óva figyelmeztetik a kormányt, hogy ne mulasszon el semmi eszközt a borzasztó betegség elfojtására. A jelentés a járvány ellen való védekezésről ezeket mondja:

A pellagra gyógyításánál a legfontosabb tényező a betegeknek a tengerivel való táplálkozástól elterelése és egészséges tápszerekkel való ellátása. Mindenféle tekintetben kívánatos, hogy azok a betegek, a kiknek nincs mulhatatlanul szükségük a kórházi ápolásra, otthonukban maradjanak s ott részesüljenek gyógykezelésben. Mint-hogy a gyógykezelés költségeinek viselése viszonyaink között a magányjótékonyágtól nem igen várható, a pellagra nagy jelentőségére való tekintettel, nézetünk szerint teljesen indokolt volna ezeknek az állampénztár és illetőleg megfelelő, állami kezelés alatt álló alapokból való ellátása, annyival is inkább, mert ezen, a betegség kezdetén alkalmazásba vehető intézkedések elmulasztása a pellagrától származó elmebetegségek nagymérvű megsaporodása útján az állampénztárra róna később rendkívül súlyos terheket.

Oly községekben, a hol az összeirt pellagrás betegek száma nem nagy, azok gyógykezelése legcélszerűbben élelmiszerek kiosztása útján volna lehető. Felnőtt pellagrások számára buzakenyér, burgonya, bab és szalonna, gyermekek számára ezeken kívül még tej, tojás és túró kiosztására volna szükség. Oly községekben pedig, a hol az összeirt pellagrás betegek száma 30—40-nél magasabb, célszerű lenne táplálékintézetek felállítása, a melyek ily esetben gazdaságosan kezelhetők s azon előnnyel járnak, hogy a pellagrás betegek számára jobban emészthető, főtt ételeket szolgáltatnának. Az ily tápszerekiosztások és táplálékintézetek, helyi bizottságok felügyelete és orvosi ellenőrzés alá lennének belyezendők.

Egyelőre nem látjuk szükségesnek azt, hogy a mogliano-venetoi pellagrosáriumhoz hasonló külön intézetek felállítását indítványozzuk; de ha a pellagra az országban nagy intenzitással állandóan otthonos maradna, ilyenmü intézetek létesítése, a melyekben a pellagrás betegek olcsón ápolhatók, indokoltá válnék.

Az elmebeteg pellagrások csak az elmeorvosintézetekben helyezhetők el. Erre vonatkozólag el nem mulaszthatjuk Nagyméltóságod figyelmét felhívni arra, hogy a pellagra folytán az elmebeteg számának jelentékeny emelkedése várható, a kiknek elhelyezéséről előre kell gondoskodni, az elmeorvosintézetek férőhelyeinek szaporítása által. Különösen a pellagra által meglátogatott vidékek közelében levő nagyszabedű elmeorvosintézet még kiépítetlen oldal szárnyainak elkészítésével 80—100.000 forint költséggel 200 elmebeteg számára volna férőhely nyerhető.

A most felsorolt intézkedéseknél, a melyek a pellagrában megbetegedettek érdekében szükségesek, még nagyobb jelentőségűek azok, a melyek a pellagra fellépésének megelőzésére hivatnak.

A pellagra fellépése közgazdasági viszonyainkkal függ össze. Ott mutatkozik, a hol a lakosság tápszere legfőképpen a tengeriből kerül ki s különösen a hol még e mellett szükségét szenved.

Ha sikerül elterelni a földműves munkást a tengerivel való táplálkozástól, ha sikerül reászoktatni és képessé tenni arra, hogy az egész éven át jobban táplálkozzék s húst is fogyasztson, akkor a pellagra minden további intézkedések nélkül megszűnik.

H I R E K.

— **Személyi hir.** Mattanovich Adolf polgármester, ki fontos városi ügyek elintézése érdekében több napig Budapesten tartózkodott, csütörtök este érkezett vissza városunkba. — Dr. Nenadovics Ljubomir kerületi orvos szabadságáról visszaérkezett és orvosi gyakorlatát újból megkezdte.

— **A honvédkerületi parancsnok nyugdíjban.** Ő felsége elrendelte Schraml Emil altábornagynak, a szegedi II. honvédkerület parancsnokának saját kérelmére a nyugállományba való helyezését; karstenfelsi és hegyaljai Pacor Vilmos vezérőrnagynak, a m. kir.

A méz fosztogató pedig félre áll s úgy várja be, míg az apró ellenség elpusztul, addig elgondolhatja, hogy vajjon kié volt tavaly még e méhraj? kié eresztett úgy, hogy befogni nem lehetett s ide települt a fa odvába, azt hívén, hogy itt magának gazdálkodik.

A fullánkos had lassanként elszélelt, most csak a nyilást kell megnagyobbítani, fejszéjével nagyokat csap az odvas fára, a forgács hull erre, arra s lefaragja addig, hol a szép sejtés-lép fekszik, mikor aztán előtűnik a méz, a bográcsba kezdi rakogatni óvatosan a drága nedvet sorba, míg majdnem megtelik.

Csak még most ne jöjjön az erdő-őr, azután ütheti bottal a nyomát.

De mintha odébb egy bokor mellett valami alak mozogna. Nem, dehogy! az ember tán csak magát félteti, képzelődés az egész.

De mégis, mintha egy jelenés bontakoznék ki a homályból. Fényes baltája meg-megcsillan vállán. — A legénynek elál egy percze szivverése.

Ez nem a jáger. Mozdulatai olyanok, mintha meghalt édes apja kelt volna föl, hogy megszakítsa örök álmát néhány órára.

Ejh! hisz nincsenek kísértetek, tán valami csavargó, de akárki legyen, szembeszállok vele — gondolá — megmutatom, hogy gyáva nem vagyok.

A mozgó alak csakugyan egészen felé tart.

Tán éppen az odvasfát keresi és csakugyan.

— Ki járt itt — kérdi mintegy önmagától, de hangosan.

Köteles Pál hallotta, de a fa egyik ágán ült s nem akart mozdulni, nem tudta, vajjon támadnia kell-e majd, vagy védeni magát.

A torzonborz, szakálas ember most hangos szitkokra fakadt.

— Ki merészelté bántani a mézet, mely az enyém, Isten rendelte nekem, egyetlen éléskamarám volt, hát a sors már egészen ellenem fordul, de meg ne lássam azt, mert élve nem menekül, ha megkeritem.

Egészen a fa alá ment, a mézet ott megpillantotta, de neki ez nem kellett most, mert ha a méz itt van, itt a tolvaj is, azzal kell számolni.

Néz körül, nem lát senkit, hallgatózik, nincs zaj. Véletlenül fölpillantott s a fán ülőt meglátta.

— Ki vagy te, hogy utamba akadsz, ha nem felelsz, itt marad életed.

Pál egész bátran szólt le: kend kicsoda, azt mondja meg előbb.

— Nekem nincs nevem, én bujdosó vagyok.

— Hát akkor ne lármazzon kend, ha pedig azt akarja megtudni, engem hogy hívnak, hát Köteles Pálnak. Külömben nálam is van ám fejsze.

A borzas ember durván kiáltott rá: ne hazudj, hogy az a neved, mondd, hogy hazudtál, nem tűröm, hogy más nevével takarózzál.

— Nem szoktam hazudni, tudja kend, én az vagyok, kinek magamat mondtam.

A borzas ember kimeresztette nagy, fehér szemeit s odébb támolygott a sűrűbe.

Pali nevetett magában a támadó gyáva-ságán, ugy-e? hogy tűnt el a bátorsága, mikor szóba mertem állni vele.

Összeszedőzött, a tele bográcsot a rudra akasztotta s indulni akart. De úgy tetszett neki, mintha odébb nyögést vagy sirást hallana.

Megállt, hallgatózott.

A hangok arról jöttek, merre előbb a perlekedő atyafi távozott.

Csöndesen lépkedett lábujjhegyen arra felé s figyelt.

Mi ez!? a borzas ember sirna így? hisz az csak káromkodni tudott.

De amint közelebb megy, látja, hogy ő az, a ki a fatörzsön kuporogva zokog keservesen.

Először úgy gondolta, nem szól hozzá, hátha örült, vagy tán csupa ravaszágból tesz így, de még sem állhatta szó nélkül.

— Mi lelte kendet? — Az nem felelt. Közelebb megy hozzá.

(Vége követ.)

78. számú honvédegyadandár parancsnokának a szegedi II. honvédkerület parancsnokává való kinevezését.

Lejáró pályázati határidő. A m. kir. honvéd hadapródiskolánál betöltendő Pancsova városi alapítványos hely elnyerése iránti kérvények f. évi augusztus hó 15-ig nyújtandók be a városi tanácsnál. Felhívjuk a katonai pályára hajlammal bíró ifjak szülőinek figyelmét ezen körülményre azon figyelemmel, hogy később benyújtott kérvények figyelembe nem fognak vétetni. Különben sajtósági jelenség, hogy ezen honvédhadapródiskolai ösztöndíjra még nem akad pályázó, holott utcaink csakugy hemzsegnének a közös hadseregbeli kadetiskolák nagyreményű növendékeivel. Vajjon nem az intézmény magyar jellege riasztja vissza az „ingyenes” szeretőket?

Dániel Ernő báró Temesvárott. A kereskedelemügyi miniszter a jövő hó elején Temesvárra utazik, hogy személyesen nyissa meg a temesvári kereskedelmi és iparkamara közreműködésével a technológiai iparmúzeum által rendezendő munkagép- és eszköz kiállítást. A miniszter ünnepélyes fogadtatására máris széleskörű előkészületek történnek.

Folly Emil prelátus-kanonok †. Karlsbadból jön a meglepő gyászber, hogy föllimonvi Folly Emil pápai prelátus, esanádegyházmegyei kanonok ott hirtelen elhunyt. Folly a múlt héten utazott Karlsbadba, hol gyomorbaja miatt évek óta keresett üdülést; halála váratlanul következett be és épp ezért megdöbbenést keltett ismerősei és tisztelői körében. Még csak 56 éves volt és szorgalmas, tevékeny tagja a káptalannak, melynek jószágait ő kormányozta az utolsó években.

Kitüntetett tanítónő. A kalocsai érsok Wörhizek Mari neuzinai elemi iskolai tanítónőnek, ki városunk szülötte, egy ösztöndíjat adományozott azért, hogy tanulmányait a polgári iskolai tanítónőképző intézetben tovább folytathassa. A kitüntetett, szép tehetségű és ambiciozus kisasszonynak sok szerencsét kívánunk.

Megtaksált bíró. Egyik közeli vegyes lakosságu községben esett meg a következő komikus történet. Egy parasztgazda haza hajtván a mezőről, egy birka nyáját tilosban talált. Miután a bojtár nem nevezte meg a tulajdonost, emberünk behajtotta az egész juhnyáját a községi szállásba. Alig fejezte be ezen szerinte föltötte fontos ténykedését már is ott termett a birka igaz tulajdonosa jó barátjával a községi bíróval. Ezeknek kijelentése az önkényes mezőrendőr, hogy csak akkor ereszti szabadon a juhot, ha tulajdonosuk darabonként 20 krajczár bírságot fizet. Mintán a bíró azon parancsának, hogy kártérítés nélkül eressze ki a megzálogott nyáját, a polgártárs nem akart megfelelni, hát bíró uram sajátkezőleg akart akaratának érvényt szerezni. Erre a nyakas önkényes mezőrendőr annyira dühbe jött, hogy az ajtó nyitogató bírót derékon kapta — a juhok közzé az akolba dobta és az elszörnyűködött gazdától most már nemcsak minden juhért követelt 20 krt, hanem a sz... ért még külön 40 krt. — Mint végződött ezen furcsa helyzet, azt a közben beállott sötétség miatt nem láthatta levelezőnk.

Az igazságszolgáltatás órái. Minden megjegyzés nélkül közöljük egy „sok perü” honpolgárnak a következő feljegyzéseit. Augusztus hó 11-én a pancsovai kir. törvényszék és járásbírósi helyiségeiben az igazságszolgáltatás hivatalos órái illetve azok mutatói a következőképp jelezték az időt: a toronyórán elmúlt volt 9 óra 5 perccel akkor a törvényszék pertárában $\frac{1}{2}$ óra, az iktatóban $\frac{3}{4}$ óra, a folyosón $\frac{1}{4}$ óra, a járásbírósi lépcsőházban pedig valamivel több mint $\frac{3}{4}$ óra volt. Melyik ezek közül a hivatalos óra?

Megőrült városi hivatalnok. Szabadkán Popovics György városi adópénztárnok, ki ellen szabálytalanságok miatt vizsgálat van folyamatban, a múlt hét végén megőrült. Popovicsot családi bajai és különösen az ellene folyamatba tett vizsgálat annyira buskomorrá tették, hogy már hetek óta nem beszélt senkivel és az erőteljes fiatal ember teljesen összeesett, megöszült, úgy hogy hozzátartozói félték, hogy öngyilkos lesz. E hó 4-én kitört rajta az örlétség és a szerencsétlen jobb sorsra érdemes embert a Schwarzer-féle intézetbe kellett

szállítani. Kevés a remény, hogy a szegény ember kigyógyul.

Társasköri mulatság. A múlt számban jelzett és igen kedélyesnek ígérkező mulatságra, melyen nem társasköri tagok is szívesen látattnak vendégekkül, a vigalmi bizottság a következő meghívót bocsájtotta ki:

MEGHÍVÓ.

A „PANCISOVAI TÁRSASKÖR”
vigalmi bizottsága által
1898. évi augusztus 14-én este 9 órakor
a kör helyiségeiben rendezendő

Kánikulai mulatságra.

Belépti díj 1 korona.

Műsor:

1. Tréfás monolog, szavalja Molnár J. ur.
2. A világhírű Jambotársaság fellépte.
Személyek: Signorina Colomann Barthalina, sopránénekesnő, Signor Giulio Quassay, hőstenor, Signor Antonio Poczakio, operett-buffo, Signor Cezar Stoissigio, bariton.
3. Cumberland herceg gondolatolvasó spritiisztamutatványai.
4. A világcsodái. Namlák Alitrabindiai kigyóbüvölő bemutatásában.

Előadás után táncz.

Szellozött, hűvös helyiségekről, s hűsítő italokról gondoskodott a bizottság.

Király-lövészet. A „Pancsovai lövészegegyet” által f. évi augusztus hó 18—21-ig rendezendő Király-lövészet sorrendje a következő: Csütörtökön augusztus hó 18-án: a lövészeknek és vendégeknek összejövetele a lövöldének disztermében délelőtt 12 órakor a disz-ebédre. (Bejelentéseket erre elfogad Mayer Ferencz lövészemester ur legkésőbb szerdái, azaz augusztus hó 17-e estéig.) Egy teríték ára, ital nélkül, 1 frt 50 kr. Delután 3 órakor a király-lövészetnek megnyitása a főlövészemester ur által. Vége 7 órakor. Pénteken augusztus hó 19-én: a király-lövészetnek folytatása délután 3—7-ig. Szombaton augusztus hó 20-án: a király-lövészetnek folytatása délután 3—7 óráig. Vasárnapon augusztus hó 21-én: a király-lövészetnek folytatása délelőtt 8—12 óráig és délután 3—6 óráig. Azután befejezés és a díjak kiosztása. Este $\frac{1}{2}$ óra 9 órakor tánczestély, melyhez belépti-díj személyenként 50 kr. — A lövészegegyet ez idei díjai különösen szépek és értékesek, nemkülönben az ajándékozott tiszteleti díjak is, melyek Mayer Ferencz lövészemesterhez küldendők.

A Vaskapu viziereje. Legelőször az Országos Iparegyesületben tétetett szóvá az a sajnálatos körülmény, hogy a Vaskapu szabályozásnál nyert roppant vizierőt a szerb kormány által lefoglalni engedték. Tudvalevő ugyanis, hogy a braunschweigi Luther cég szerződést kötött a szerb kormánnyal a Vaskapu vízi erejének villamos erőátviteli czelokra való kihasználása iránt és pedig olyképp, hogy a szerb part mentén a cég különféle ipari üzemeket létesít, melyek e villamos erőátvitel útján tartatnának üzemben. Most azonban arról értesülünk, hogy a kormány, nagyon helyesen, nem engedte elbirtokolni ezt a beces vizierőt, a melyről való rendelkezésre első sorban Magyarország tarthat igényt. Alig kezdte meg ugyanis a német cég az előmunkálatokat, csakhamar be is kellett azokat szüntetnie; és pedig a magyar kormány a külügyministerium útján tiltakozást jelentett be a szerb kormánynál a Vaskapu vízi erejének Szerbia javára való egyoldalú felhasználása ellen. Az a kérdés, hogy a parti államoknak egyaránt joguk van-e vizierő kihasználására vagy hogy ez a jog kizárólag Magyarországot, mint a Vaskapu szabályozásával megbízott államot illeti-e meg, még eldöntetlen és a kormány — mint halljuk — e kérdést még a munkálatok teljes befejezése előtt nemzetközi döntés elé akarja vinni.

Vonatkisiklás. A vasárnap este Nagy-Becskerekéről Nagy-Kikinda felé induló 4611. számú vonat Török-Becsénél kisiklott s ennek következtében az éjjel Nagy-Becskerekre érkező vonat csak $\frac{1}{2}$ órakor rohogott be a pályá-

udvarra, mert a mozdonyát a kisiklott vonat elé akasztották, hogy el ne kesse a kikiindai csatlakozást. Emberéletben nem esett kár.

A délvidéki kárpátesület f. évi közgyűlését augusztus hó 20-án és 21-én tartja Karánsebesen és pedig a „Korkánán”, hogy a tisztelt tagtársak délvidékünk egyik bájós részében gyönyörködhessenek. A közgyűlés ezenkívül 2 kiválóan érdekes kirándulást rendez, t. i. a „Quiduis-torony”-hoz, illetve a „la Plesa-hegyre” és a „Muntya Mikre”. A közgyűlés programja: I. 1898. aug. 20-án, szombaton (I. és II. Parthia). 1. 7 óra 15 perczkor elindulás a Temesvár-józsefvárosi állomásról illetve 7 óra 30 perczkor elindulás a Temesvár-gyárvárosi állomásról. 2. 10 óra 32 perczkor megérkezés a karánsebesi állomásra, innen kocsikon a városba Lichtneckert vendéglőjébe. 3. 10 óra 45 perczkor a Lichtneckert-vendéglő kertjében ismerkedés friss sör mellett. 4. 11 óra 15 perczkor elszállásolás és esetleg a város megtekintése. 5. 12 órakor közös ebéd Lichtneckert kerthelyiségében. 6. 2 órakor kirándulás a „Korkánára”, ott közgyűlés, frissítő és uzsona, 6 óra 30 perczkor vissza. 7. Este 8 órakor Lichtneckert kerthelyiségében bankett és tánczvigalom. II. 1898. augusztus 21-én, vasárnap (I. Parthia.) 8. Reggeli $\frac{1}{2}$ óra 7 órakor elindulás 7 órakor kocsikon Rujenre és érkezés 8 órakor. 9. 8 óra 30 perczkor kirándulás az „Quiduis-torony”-hoz, itt kis pihenő, kilátás és erősítő üdülés silvoriummal — azután a kirándulás folytatása a közvetlen közelben fekvő 706 m. magas erdődus „la Plesa” hegyre — hol az erdő árnyékában üdülés sör mellett. 10. 12 órakor ebéd a szabadban. 11. 4 óra lejövet Rujeni községbe és 5 órakor visszaindulás kocsikon Karánsebesre. 12. 8 órakor este vacsora a Lichtneckertféle vendéglő kertjében — tetszés szerint mulatság, esetleg, táncz stb. III. 1898. augusztus 22-én, hétfőn; 13. Reggeli 4 óra 10 perczkor visszautazás a személyvonattal. 1898. augusztus 21-én, vasárnap (II. Parthia): Reggeli $\frac{1}{2}$ óra 5 órakor elindulás 5 órakor kocsikon Borlovenre, onnan lóháton kísérelve, kirándulás a „Muntya Mikre”, azon gyönyörű kilátás a „Sarko”-ra mögött a „Gugus” hegynek csuca látható, mely Délmagyarországnak legmagasabb hegye. Megjegyezzetik még, hogy az áraknál a 8 frtos az I-ső (Parthia), a 12 frt alatt pedig a II-ik Parthia értetik. A költségek személyenként 8 frt, illetve 12 frt, bele van számítva vasut, kocs, ló, szállás, étkezés, kísérelő és a kirándulásoknál az ital is. Jelentkezhetni Müller F. gyógyszerésznél, Balás Sándor erdőmesternél Karánsebesen. Vasváry Antal pt. felügyelőnél, Müller Károly gimnáziumi tanárnál, dr. Kovács Géza posta-és táv. s. titkárnál és Skokán Sándor gimnáziumi tanár, főtitkárnál f. hó 16-án bezárólag. Vendégek szívesen látattnak.

Elítélt pénzhamisítók. A mitroviczai törvényszék a napokban itélkezett több napi tárgyalás után egy rendkívül kiterjedt pénzhamisítóbanda tagjai fölött. Ezek a jó madarak, az egész Szerémségben működtek, de eljöttek Torontál vármegye déli részébe is és ott beugrátták a vagyonosabb gazdákat szövetségükbe. Nevezetesen 2—300 frtot szedtek ki tőlük, a mivel ezek mintegy részvényesek lettek s egyenlő just formáltak az osztalékból. Mikor aztán teljesen felszerelődtek, megkezdték a pénz gyártást és csináltak egész sereg há utánzatu osztrák állampapírpénzt, különösen 50 frtost. Ezen banda üzelmeinek esett áldozatul a családját kiirtott szerencsétlen Rauschan Antal is, ki nemcsak törésvényes, hanem pénzgyártó is volt és a büntetéstől való félelmében követte el iszonyu tettét. Mennyire indokolt volt félelme, mutatja az, hogy a mitroviczai törvényszék nyolcz egyént tiz-, egyet pedig tizenkét évi börtönrre ítélte, míg Rauschannal szemben természetszerűleg elejtette a vádat.

A kerékpározók megrendszabályozása. A biciklizók által veszélyeztetett közbiztonság érdekében a múlt héten tett felszólásunknak már is van eredménye. A rendőrkapitányság ugyanis felkerestette a feledésnek szánt ministeri rendeletet és ugy a nagyközönség, mint a kerékpározók érdekében az 1897. évi 42159 számú belügyministeri „Körrendelet” következő szakaszait tette közhírré:

4.

4. §.

Minden kerékpáros köteles gépét kellő elővigyázattal kezelni és vezetni. A városok és községek belterületén kerékpárral tulságos gyorsasággal, vagyis a kétfogatu könnyű kocsik rendes sebességénél gyorsabban előrehaladni, versenyt futni, közlekedési eszközöket, embereket és állatokat körül keringeni s általában olyasmint elkövetni, mi a személy és vagyon biztonságát veszélyeztethetné, a közlekedést akadályozhatná, vagy a lovakat és egyéb állatokat megriaszthatná — tilos. Kapukon át, egyik utcából a másikba való befordulásnál, utca keresztezéseknél, közutakkal határos telkekről kifutás, vagy ilyenekbe befutásnál s mindenütt a hol a kocsik, lovas vagy gyalogközlekedés a rendesnél fokozottabb mérvű, csakis lassan, vagyis a gyalogos rendes sebességével szabad kerékpározni; sőt esetleg kötelek a kerékpáros a szükséghez képest vagy a rendőr közeg figyelmeztetésére géperől leszállva, ezt mindaddig kézen vezetni, míg az uttest ismét szabaddá nem lesz.

16. §.

A rendőri közeg felszólításának s rendelkezéseinek a kerékpározók engedelmeskedni tartoznak — ugyszintén kötelesek a rendőrközégek felszólítására megállani s ezek kívánataira magukat igazolni; — a magukat igazolni nem tudó kerékpározók kötelesek gépjüket kézen vezetve az illető rendőr közegét a rendőrhatalóság legközelebbi helyiségébe követni.

18. §.

Jelen rendeletem ellen vétők, vagy cselekvők rendőri kibágást követnek el s a meny nyiben cselekményük vagy mulasztásuk a magyar büntető törvények, vagy az 1890. évi I. t.-cz. valamely szakaszában nem ütközik, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig 8 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Ezen kibágásokat illetőleg serdületlenekre nézve az 1879. évi XL. t.-cz. 27. §. irányt adó.

Szóról-szóra közöltük ezen rendeletet azért, hogy kerékpározóink vegyék azt tudomásul, mert jövőben „nem tudtuk“ kifogással alig fognak az ez ellen vétők a meglehetősen súlyos büntetés alul szabadulni.

KARCZOLAT.

Egy bátor férfi.

(A történet színhelye egy közeli város.)

— Ön egy aljas gazember!

— Ön dettó!

— Vonja vissza szavait, mert nyakon ütöm.

— Jól van. Visszavonom a dettót, de azért ön mégis gazember!

— Majd elvállik, pimasz!

Ezeket a válogatott gorombaságokat két férfi vagdosta egymás fejéhez a sugárút sarkán, a déli órákban, a mikor tudvalevőleg csak úgy öznlik a nép fel és alá az utcákon.

Ezzel azonban korántsem akarom azt mondani, hogy rendőrök is voltak jelen az épületes jelenetnél. Isten ments! Sőt nyiltan kijelentem, hogy úgy miként mindig, ha szükség van rájuk, most is távollétükkel tündökölték.

Tehát nem voltak ott, mert ők mire sem kíváncsiak. A közönség azonban annál lázasabb érdeklődéssel kísérte a fejleményeket, amelyek egy szemfüles riporter jelentése szerint ilyen lefolyást nyertek:

A gorombaságok után az egyik ur egy lépést tett előre és a nyulós aszfaltba szurta a botját.

Most nézzen ide. Lásza ezt a botot? Ez az a bizonyos Rubicon. Hát én egyszerűen átléptem ezt. Most pedig jön a pofokodás.

Persze, most azt hiszik önök, hogy a robogó bérkocsik zajába és a lóvasut örült kürtölésébe belevegyült a pofonok csattogása? Szó sincs róla! Az az ur, akinek kilátásba helyezték a nyaklevest, a helyzet magaslatára emelkedett. Egyszerűen kutyába sem vette a fenyegetést, hanem büszkén, mint egy spanyol grand, megfordult és — felugrott egy arra haladó lóvonatra.

Onnan aztán lekiáltott az ellenfelére:

— Szerencséje, hogy felszálltam ide, mert máskülönben agyonütöttem volna!

A közönség nevetett a bátor férfi kitörésén, a faképnél hagyott ellenfél pedig csikorgatta dühében a fogát. Aztán ő is elment. A közönség lassankint szintén széteszött.

De azért a dolog nem maradt annyiban. Párbaj lett belőle. Most persze azt hiszik önök, hogy ezzel vége van? Olyan nincs! Itt kezdődik tulajdonképpen a történet legérdekesebb része.

A lóvasuton megszökött ellenfél otthon magához tért egy kicsit. Belátta, hogy a kölcsönös sértést csakis vér moshatja le. Ezt gondolta a másik is és elküldte hozzá a segédeit. Ezek összeültek és tanácskoztak a részletek felett, mialatt a bátor ur a pokol minden kinját végig szenvedte. Végre meg volt állapítva a párbaj minden feltétele: harmincz lépés távolság, öt-öt lépés avancze, egyszeri golyóváltás.

Amint ezt megtudta „Bátori“ odatámolygott az íróasztalához és reszkető kezekkel vetette papírra végső akaratát: Összes készpénz vagyonát feleségének, adósságait az anyósának bagyta; azzal a kikötéssel azonban, hogy minden évben felkeresik a sirkertben porladozó tetemét és diszes koszorút helyeznek sírbalmára, ezzel a felirattal:

A bátorság mintaképének — Bámulói. Ezután elment a kávéházba. A pinczértől tollat, tintát, papírost és három pohár konyakot rendelt. A levelet egyik barátjának megírta, az italt lehajította, ugyszintén a fejét is. Gondolkodott. Eszébe jutott egész élettörténete. Belátta, hogy olyanak, mint ő, akinek félmilliónyi vagyona van, nagyon szép az élet. Ennél a gondolatnál köny lopózott homályos szemébe. Ujból rendelt három pohár sziverösítőt. De már ekkor annyira megzavarodott lelkének az egyensulya, hogy a tintát itta ki a konyak helyett. Aztán fizetett és imbolgó léptekkel hazafelé indult.

Otthon ezalatt megtalálták a végrendeletét. Képzelték, minő felfordulást idézett elő! Mikor belépett, felesége, és anyósa egy vesékgig ható kiáltás fogadta:

— Cöbi, te párbajozol!

— Igaz. Nem tagadom, — mondta ez csüggedten.

— Te itt akarsz engem hagyni!

— Az egész világot . . .

— En rögtön meghalok!

— Add írásba.

— Még tréfálni is van kedved?

— Dehogy. Hiszen úgy érzem magamat, mint akit a göres összehuzott, a guta meg széjjel lapított . . .

— Igaza volt. Tagjai reszkettek, úgy hogy nem tudott a lábán állani. Le kellett ülnie. És aztán a gyomra is hirtelen emelyegni kezdett.

— Kérek egy lavort, — nyögte bágyadtan.

— És aztán jött ki valami zavaroszinű folyadék.

— Hiszen magának epeömlése van! mondta az anyós.

— Ugyan ne beszéljen. Most jut az eszembe, hogy a második porció konyak helyett szórakozottságból a tintát ittam ki.

— Mindegy. Le kell feküdnie. Meleg fedőt borított a gyomrára.

Le is fektették szerencsésen. A párbajsegédek úgy találták már az ágyban.

— Hát te most fekszel le, mikor párbajoznod kell!

— Muszáj. Nagyon beteg vagyok, Fája gyomrom.

— Mindegy! A becsület az első. Csak talán nem félsz.

— En? . . . Nem . . . de . . . tudjátok . . . olyan szokatlan . . . Aztán az a pisztoly . . . brr . . .

— Csak kelj fel és jöjj velünk. Gondoltam valamit. Majd megsugom.

Mikor ezt „Bátori“ meghallotta, mintegy ujjászülvette, ugrott fel az ágyból.

— Megyek! — mondogatta boldogan.

— Gyilkosok! rikoltzott a két asszony, mikor nagysokára felöltözött. Viszik a vágóhidra szegény Cöbikánkat.

— Megüt a guta! — tette hozzá az anyós

— Amit ön tesz az jól van téve! — idézett Cöbi és szokatlanul ruganyos léptek-

kel megindult a segédekkel a párbaj színhelyére . . .

Az ellenfél már várakozott reá a két segéddel és az orvossal. Kimért hidegséggel köszöntötték egymást. A legidősebb végigjászotta a szokásos kibékülési jelenetet, a leghosszabb lábú kimérte a távolságot. Aztán felállították a feleket.

A vezető-segéd figyelmeztette a feleket: — A célzási idő tizenöt másodperczen állapittatik meg. „Csütörtök“ lövés számba megy. Tehát rajta. Egy . . . kettő . . . három . . .

„Bátori“ gyorsan kisütötte pisztolyát. Aztán hirtelen megfordult és négykézlábra állt. A segédek majd eldőlték a nevetéstől. Maga a haragos ellenfél is kacagva dobta el fegyverét.

Természetesen a párbaj abban maradt. Annál is inkább, mert a segédek felhasználták a kedvező alkalmat és kibékítették egymással a haragos feleket.

„Bátori“ izgatottan sietett haza. A két asszony remegve borult a nyakába.

— Nos, mi történt? — kérdezték egyszerre.

— Ami előre volt látható. Körösztül löttem a nyomorult — kalapját. Erre aztán bocsánatot kért tőlem, mert tudta, hogy a második lövés után — a halál fia. Én kezet nyújtottam neki. Mert tudjátok, a gyöngébbek iránt mindig nagyon elnéző voltam . . .

— Cöbi, te egy hős vagy! sirt örömben a feleség.

— Megérdemli, hogy én is homlokon csókoljam, — mondá az anyós.

„Bátori“ pedig, belátva, hogy a jó mindig együtt jár a rosszal, csendes megadással türte. Majd büszkén folytatta:

— Ha nem tudtam volna, hogy gyermekei vannak, szívébe röpiretem volna a golyót. De így . . . Elég volt neki a leczke.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

Nyomatott Vig Simon gyorsajtóján.

9050 sz.

tk. 1898.

Árverési hirdetményi kivonat.

A pancsovai kir. tszék mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán a Karloviczi szerb nemzeti egyházi alapítvány javára 1800 frt tőke, ennek 1894 évi január hó 1-től járó 6% kamata 69 frt 50 kr. késedelmi kamat eddigi 10 frt 50 kr. jelenlegi s még felmerülő költség kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §-a alapján s 146 §-a értelmében Maximov Luka jarkováci lakos ellen a Jarkovác községben fekvő és a jarkováci 2036 sz. t.ljken foglalt 1. 1 hrsz. 3 hold I. oszt. szántó 590 2. 2 hrsz. 3 hold I. oszt. szántó 590 frt 3. 1 hrsz. 2⁸⁰⁰ hold I. oszt. kaszáló 492 frt becsárban az árverést elrendeli és azt valamint megállapított feltételeket ezenel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Jarkovác községében 1898. évi szeptember hó 2. napján d. e. 9 órákor fog megtartatni a következő egy a tkvi hivatalban mint a Jarkovác községben kifüggesztett és megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alól is fog eladatni.

3. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 59 frt 59 frt 49 frt 20 kr kézpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni.

Pancsován 1898 évi április hó 30-án.

Medzihradzsky,

kir. törv. albiró. u.

Jankó,